

POSTANOWIENIE

Dnia 27 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Stanisław Stankiewicz

w sprawie **A. K.**

skazanej z art. 158 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron

w dniu 27 marca 2025 r.

sprawy w przedmiocie inicjatywy skaranej sygnalizującej potrzebę wznowienia z urzędu postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 6 września 2022 r., sygn. akt II AKa 169/22, zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Opolu z dnia 16 lutego 2022 r., sygn. akt III K 130/21 na podstawie art. 542 § 4 k.p.k.

postanowił:

stwierdzić niedopuszczalność wznowienia z urzędu postępowania.

UZASADNIENIE

W dniu 18 września 2024 r. skazana A. K. złożyła pismo sygnalizujące potrzebę wznowienia z urzędu postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 6 września 2022 r., sygn. II AKa 169/22, zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Opolu z dnia 16 lutego 2022 r., sygn. III K 130/21. W argumentacji tej inicjatywy wskazano, że w postępowaniu rozpoznawczym zaistniała bezzwzględna przyczyna odwoławcza wymieniona w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., a to z uwagi na udział w składzie Sądu Okręgowego w Opolu sędziego powołanego na urząd na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa

ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Przypomnieć trzeba, że zarówno w orzecznictwie, jak i piśmiennictwie zgodnie wskazuje się, iż wznowienie prawomocnie zakończonych postępowania na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w związku z ujawnieniem się jednego z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. może nastąpić tylko z urzędu, nie zaś na wniosek strony (zob. uchwała [7] SN z 7 maja 2005 r., I KZP 5/05). Pismo sygnalizacyjne złożone w trybie art. 9 § 2 k.p.k. nie implikuje po stronie sądu, do którego skierowano ów wniosek, ani prawa, ani obowiązku jego rozpoznania (por. postanowienie SN z 11 stycznia 2022 r., IV KZ 55/21). Jednocześnie brak jest możliwości postąpienia z pismem sygnalizacyjnym tak, jakby stanowiło ono wniosek o wznowienie postępowania (por. postanowienie SN z 7 grudnia 2021 r., V KZ 39/21). Okoliczności w nim podniesione mogą jedynie zostać zweryfikowane z urzędu.

Pismo winno zatem zostać potraktowane jako sygnalizacja potrzeby wznowienia postępowania z urzędu i w takim trybie ocenione. Rzecz jednak w tym, że w okolicznościach prawnych niniejszej sprawy brak było podstaw do dokonywania oceny pisma nawet w tym trybie. Bezspornym bowiem pozostaje, że wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 6 września 2022 r., II AKa 169/22, zmieniający wyrok Sądu Okręgowego w Opolu z dnia 16 lutego 2022 r., wydanym w sprawie III K 130/21, został poddany kontroli nadzwyczajnej na skutek kasacji wniesionej przez obrońców skazanych. Dostrzec przy tym trzeba, że kwestie zaistnienia bezwzględnych przyczyn odwoławczych z art. 439 § 1 k.p.k. kompleksowo zostały zbadane przez Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym (*vide* strona 16 uzasadnienia postanowienia SN z 31 stycznia 2024 r., I KK 113/23). Powyższe w sposób oczywisty niedopuszczalnym czyni ponownie rozpoznanie tożsamego zarzutu w postępowaniu wznowieniowym. Zgodnie z dyspozycją art. 542 § 4 k.p.k. wznowienie postępowania nie może nastąpić z przyczyn wymienionych w § 3 tego przepisu, tj. z powodu uchybień stanowiących bezwzględne przyczyny odwoławcze wymienione w art. 439 § 1 k.p.k., jeżeli były

one przedmiotem rozpoznania w trybie kasacji. Z przepisu tego wynika zatem wprost, że wznowienie postępowania z urzędu może nastąpić w wypadku zaistnienia bezwzględnych przyczyn odwoławczych, ale tylko wówczas, gdy nie były one przedmiotem rozpoznania w trybie kasacji. *Ratio legis* regulacji z art. 542 § 4 k.p.k. służyć ma przeciwdziałaniu ponawiania weryfikacji zaistnienia bezwzględnych podstaw odwoławczych, po dokonaniu tej czynności przez Sąd Najwyższy.

W sprawie kasacyjnej o sygn. akt I KK 113/23 jednoznacznie wskazano, że „w każdej sprawie kasacyjnej Sąd Najwyższy z urzędu bada, czy nie zaistniało uchybienie z art. 439 § 1 k.p.k. Taka weryfikacja miała miejsce także w tej sprawie”. Powyższego nie zmienia fakt, iż w dalszej części swego uzasadnienia Sąd Najwyższy wskazuje, że w odniesieniu do K. W. nie doszło w tej sprawie do uchybienia z art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. Dostrzec wszak trzeba, iż w kontekście bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. wystarczające jest stwierdzenie jej braku wobec jednego ze skazanych, albowiem jej dostrzeżenie musiałoby wiązać się z uchyleniem orzeczenia także w stosunku do pozostałych (art. 435 k.p.k.). Zarzut bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. był więc niewątpliwie przedmiotem rozpoznania w postępowaniu kasacyjnym i nie uznano go za zasadny. W sytuacji więc, gdy obecnie skazana A. K. ponownie wskazała na zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej, Sąd Najwyższy będąc związany treścią wcześniejszych ustaleń procesowych musiał przyjąć, iż kwestia ta była już przedmiotem orzekania w trybie kasacji w rozumieniu art. 542 § 4 k.p.k., a co za tym idzie - musi stwierdzić niedopuszczalność wznowienia postępowania z urzędu odnośnie do sygnalizowanej bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Z powyższych względów orzeczono jak na wstępie.

[J.J.]

[a.ł.]

